

Анастасія БОРОДЮХ

здобувачка освітньо-професійної
програми «Менеджмент», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ
Євген КАЧАН

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КОМАНД В ОРГАНІЗАЦІЇ: ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ПРИНЦИПИ

В умовах динамічного бізнес-середовища та цифрової трансформації організацій, зростає роль ефективної командної роботи. Сучасні компанії орієнтовані не лише на індивідуальну компетентність працівників, а й на здатність колективно вирішувати складні управлінські та виробничі завдання. Тому питання формування високоефективних команд в організації є актуальним для теорії та практики менеджменту.

Команда - це група людей, об'єднана спільними завданням, а також динамічна система взаємодії, де кожен учасник виконує унікальну роль. Ефективна команда здатна досягати вищих результатів завдяки синергії, порівняно з індивідуальною діяльністю. Командна форма організації праці дозволяє: підвищити гнучкість і адаптивність організації; посилити залученість працівників; стимулювати інноваційне мислення.

Формування ефективної команди - це системний процес, який передбачає не лише добір працівників, але й розвиток навичок співпраці, комунікації та взаємної довіри. Сучасні організації використовують різні методи командоутворення, серед яких найпоширенішими є:

1. Метод командних ролей (модель Белбіна). Цей підхід ґрунтується на виявленні індивідуальних стилів поведінки працівників у команді. Модель визначає дев'ять типових ролей (наприклад, координатор, ідеолог, виконавець, аналітик), які доповнюють одне одного. Формування команди відбувається шляхом поєднання учасників з різними, але взаємно необхідними рисами.

2. Team Building (тімбїлдінг). Це система тренінгів, ігор, квестів, виїздів або симуляційних вправ, що спрямовані на: покращення комунікації між членами команди; розвиток довіри й згуртованості; підвищення мотивації та командного духу. Team building часто застосовується на етапах адаптації нових співробітників або при реорганізації структури.

3. Метод коучингу та менторства. Формування команди відбувається шляхом залучення лідера (коуча або ментора), який допомагає розвивати у членів команди: індивідуальні компетенції; комунікативні навички; здатність до взаємодії та вирішення конфліктів.

4. Метод взаємного оцінювання. Учасники команди оцінюють одне одного за певними критеріями (ефективність, комунікація, ініціативність). Це допомагає виявити слабкі місця у взаємодії та адаптувати склад команди.

5. Метод проєктного підходу. Команди формуються під конкретні проєкти. Це дозволяє зібрати працівників з різних відділів і забезпечити міжфункціональну взаємодію. Після завершення проєкту команда може бути розформована або переформована для реалізації нових завдань.

6. Agile-методи (Scrum, Kanban). Це гнучке управління командою, де кожен учасник має чітко визначену роль. Застосовується переважно в ІТ, стартапах і проєктних командах. Основні принципи - самоорганізація, короткі цикли роботи (спринти), постійна комунікація і адаптація до змін.

7. Використання цифрових інструментів. Формування команд через платформи для віддаленої роботи (Slack, Microsoft Teams, Zoom) актуальне в умовах гібридної або дистанційної зайнятості. Такі інструменти допомагають підтримувати командну взаємодію, навіть якщо працівники перебувають у різних регіонах чи країнах.

Ці методи можуть комбїнуватися залежно від специфіки організації, типу завдань і стадії розвитку команди. Відтак правильно обрана методика сприяє створенню згуртованого, ефективного та мотивованого колективу.

Процес формування команд вимагає дотримання певних управлінських принципів, зокрема: принцип комплементарності -

добір членів команди з різними, але взаємодоповнюючими навичками; принцип спільної мети - чітке формулювання командної цілі, що є зрозумілою та значущою для всіх учасників; принцип відкритої комунікації - створення середовища для вільного обміну думками, зворотного зв'язку та конструктивної критики; принцип довіри та взаємоповаги - формування позитивного клімату в колективі.

У сучасних умовах динамічного бізнес-середовища ефективне формування команд стає ключовим фактором успішної діяльності організації. Аналіз сучасних технологій командоутворення засвідчує, що класичні методи (такі як підбір за компетенціями) доповнюються новітніми підходами, орієнтованими на розвиток soft skills, комунікації та міжособистісної взаємодії.

Таким чином, формування команди - це не одноразовий процес, а систематична діяльність, яка вимагає стратегічного підходу, адаптивності та постійного вдосконалення. Використання сучасних технологій формування команд дозволяє створювати згуртовані колективи, здатні ефективно реалізовувати поставлені цілі та забезпечувати сталий розвиток організації.

Список використаних джерел:

1. Гуцуляк Н. П., Синиченко А. В. Сучасні технології командотворення: формування «суперкоманд» для підвищення ефективності персоналу в період невизначеності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2021. Вип. 47. С. 5-51.

2. Скиба Н. М. Технологія організації командної роботи: конспект лекцій для здобувачів фахової передвищої освіти. Київ: Коледж економіки та управління НАУ, 2024. 72 с.

3. Познанська І. В. Ефективність мотиваційних стратегій для віддалених команд. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2025. № 76. С. 112-119.